

VÁLOGATOTT RÓM. KATH.
HALOTTI BÚCSÚZTATÓK

*

IRTA

UJHÁZY MIKLÓS
ENDRÓDI KÁNTOR.

A KIADÓK A SZERZŐRŐL.

Búcsúztatói a vallásos költészetnek valóságos gyöngyei.

Ujháznak írói egyénisége már messze túlnőtt az átlag határain. Irodalmi értékét már akadémikusok is felismerték. Erről tanuskodik azon ténykörülmény is, hogy kiadott búcsúztatóit a híres műfordító, a kényes ízlésű kritikus: Szent-annai Spcft Gyula nagyváradi apát-kanonok látta el előszóval. El fog következni az az idő, amikor az irodalomtörténet a halhatatlannak sorába iktatja nevét, mint a magyar vallásos költészet egyik legkiválóbb alakját.

Nyelvezete magyaros. Művészi stílusát a hangzalettség, élénkség és eredetiség jellemzik. A szebbnél szebb hasonlatokban, a gyönyörűbbnél gyönyörűbb allegóriákban utólrhetetlen. Verselése mestéri. Használja úgy az üfemes, mint a klasszikus verssorokat. Versformáiban találkozzunk az ősi

nyolccsal, a háromütemes sorokkal, de leggyakrabban használja az alexandrint. Klasszikus versformáiban a 3, 4, 5 lábas trocheusok, az 5 és $5\frac{1}{2}$ jambusok fordulnak elő, de leggyakrabban használja a chorijambust, amely megegyezik a magyar négyütemes verseléssel. Rímelve annyira tökéletes, hogy alig-alig szorul assonancra. Leggyakrabban használja a páros és keresztrímeket, de szórványosan fordulnak elő ötlekző és egyéb rímképletek is. A strófák szerkezetei különfélék. E tekintetben a búcsúztatóírónak kétszeresen kötve van a keze, mert eltekintve a búcsúztatónak mindenkor kötött alakjától, legtöbb esetben még valamely dallamhoz van kötve. Természetes, hogy oly gazdag invencióval rendelkező és oly könnyedséggel verselő poétának, mint Ujházy, ez nem okoz nehézséget.

Ujházy jól ismeri az egyház tanait és liturgiáját. A liturgiának alapos ismerete pedig azért szükséges, mert ha nincs értéke az olyan költeménynek, amely inspiráció híján született meg, akkor egyházi szempontból még inkább nincs értéke az olyan éneknek, az olyan imadalmak, amelyet nem inspirál a mi magasztos liturgiánk.

Aki Ujházy Miklós búcsúztatóit bírja: kincsét őriz házában.

*

Becsenyön született 1863-ban, ahol édesatyja abban az időben kántor volt. Középkiskoláit s a tanítóképzőt Egerben elvégezvén, több nagyobb helyen segédeskedett, később a borsodmegyei Szentistvánra került kántortanítónak; 1887-ben megnősült. 1888-ban édesatyja halála után a békéscsüdi népes egyházközség önálló kántorává választotta, s azóta ott működik a hívek általános, osztatlan, rajongó szeretetétől körülvéve.

FOLYTON SÍNYLÓ KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 1. *«Mit bízik a világ...»*

- ① Elhagyott mezőkön — Nyíló kis virágok!
Senki e világon — Nem gondol reátok
És elérték sokszor — Olyan hosszú éltet,
Milyet egy virágnak — Szíve csak remélhet.
- ② A másik virágra — Hű szemek vigyáznak,
Kertben, ablakában — A meleg kis háznak;
Hőségtől megóvják, — Széltől, fagytól védik —
S csak hervad, nem élhet — Egy tavaszt sem végig.
- ③ Én gondos szülőknék — Voltam rózsaaága,
Három hónap óta — Védenek hiába;
Nincs szó annyi gondot — Megköszönni nekik
S életem tavaszát — Mégsem éltem végig.
- ④ Oh de vád nem érhet, — Nem csaltam meg őket,
Mert arcom nem ígért — Boldogabb idöket.
Most csak teljesült, mit — Tudtak ugvis régen,
Nem soká' virulok — Szívök kiskertjében.
- ⑤ Szánum a virágot, — Ha többől kiveszve
S porba dobva, a szél — Elsodorja messze;
De értem, szülőim, — Szívetek ne fájjon,
Mert én felvirulok — Boldog égi tájon.

ANYÁTLAN ÁRVA FIÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 2. *»Zöldelő virágszál...«*

- ① Gyarló földi ember, — Aki a világot
Úgy szereted, mindig — Csupa fénynek látod;
Mennyi példa kell, hogy — A szívedbe vessék,
Hogy a világ egy bús, — Örökös sötétség?
- ② A nap tündöklését — Vágyja szíved-lelked
S azt, hogy éjjel is van, — Szívesen felejtéd;
Fényt gyújtasz magadnak — Amítgatásképen
S ujjongsz egy kis lángnak — A tenger sötétben.
- ③ Az élet is ilyen: — Ha a béke napja
Ránk mosolyg, a szívünk — Boldogan fogadja;
És világot gyújtunk — A sok bánatéjen,
Biztatást keresve, — Hogy szívünk reméljen.
- ④ Az én boldogságom — Napja rég leszállott,
Két jólélek gyújtott — Szívemnek világot;
Bimbót oltottak a — Gyümölcstelen fába
S remélték, hogy éltek — Nem vész el hiába.

- ⑤ S míg szívök vonzalma — Egészen enyém lett,
Nekik az én hálám — Ragyogása fénylett . . .
S telve volt a szívünk — Édes biztatással,
Hogy nagyon boldogok — Leszünk még egymással.
- ⑥ S tizenégy évenhez — Még el sem jutottam,
Már itt fekszem, szörnyű — Megcsalatkozottai,
Hirtelen kilobbant — Szívemből az élet,
Kihalt szemem fénye . . . — Mindnyájunknak éj lett.

VIZBEFULT KÉT NÖTLEN IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredtek . . .»

- ① Két koporsó áll itt, — Előttünk kiteve,
Két fiatal szívet — Rejtettek ölébe,
Kik még élhetnének — Sok, szép boldog évet
S élőkkel fizették — A könnyelműséget.
- ② E két jóbarátra, — Istvánra s Elekre
Négy napja derús ég — Mosolygott szeretve
S másnap reggel még, az — Ünnap virradtára
Együtt indultak az — Úr szolgálatára.
- ③ Ha ugyan elértek, — Mert, ha ott maradnak,
Nem kell jönni ilyen — Szörnyű pillanatnak:
Még az Úr házában — Az ígét hirdették,
S már ragadta a víz — Két ifjú holttestét.
- ④ S vitte őket, vitte — Két napon s két éjen . . .
Ki tudja, hoi jártak — Ott lenn, a vízmélyen?
Amíg a lesujtott — Szívü jó szülőknek
Tegnap végre a víz — Visszaadta őket.
- ⑤ Jaj, szomorú végzet! — Két szép rózsaagra,
Pár nap . . . és így nézni. — Mint hervadt virágra
S így engedni őket, — Csak egy szót sem váltva,
Testi-lelki mentség — Nélkül a halálba.
- ⑥ Mindketten ott voltak, — Tizenhét év tájon,
Szépcek, jók, hogy a szív — Értök jobban fájjon, —
S még több e perc kínja — Egy bús gondolattal:
Hogy jaj mindannak, ki — Nem kegyelemben hal.
- ⑦ Segélyt kérő szavok — Felszállt-e az égig,
Hogy az Isten szánva, — Megbocsásson nekik?
Higyjük, elfogadták — Elégtételképen
Ezt a szörnyű véget — S ott vannak az égben.

KISDED FÜLÖTT.

DALLAM: 4. «Itt alszik egy ártatlan...»

- ②. A virágokkal virultam együtt,
Kiknek most is hű társok vagyok,
Míg a téli álmukat alusszák,
A föld mélyén velök szunnyadok.
- ③. Pedig a virágok hűtlen társak,
Ha az enyhe nap rájok tekint
Fölkelnek, de megcsalódva mindig,
Földbe térnek, feledni, megint.
- ④. Nekem nem kell a napfény, madárdal,
Múló öröm, melynek vége gyász;
Az én gyöngye szívem ragyogóbb fényt,
Édesebb dalt, szebb tavaszt vigyáz.
- ⑤. Egy szent hajnalon, Jézus szeméből
Árad a fény, angyal énekel
S fölkelek majd; de, szegény virágok,
Veletek már nem pusztulok el.

AMERIKAI MAGYAR SZÜLŐK GYERMEKE FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sírtok én fölöttem...«

- ① **A** boldogságnak titka — A megelégedés,
Ha vágyunkat betölti — [:A meglevő kevés:]
- ② Addig nyugodt csak a szív, — Amíg egyet szeret:
Istent, hazát, családot — [:S boldog csak így lehet:]
- ③ Ha sokfelé vágyódom, — Boldogságra ne várj,
Ki szívét széjjelosztja, — [:Annak a szíve fáj:]
- ④ E bús férj a bizonyság, — Kit vágya messze vitt,
Keresni a jólétet, — [:Mit nem talált meg itt:]
- ⑤ Kettő az ő hazája: — Az egyik szülte őt,
A másik boldogulást — [:Adott és drága nőt:]
- ⑥ És szíve széjjeloszlik — És két hazát szeret,
Onnét is visszafáj, de — [:Boldog itt sem lehet:]
- ⑦ E bús nő a bizonyság: — A föld két oldalán
Két sírban, egy fiú ott — [:És itt egy drága lány:]
- ⑧ Hol nyugszanak, mindkettő - Oly szent, oly drága
Mindakettőt szülői — [:Könnye szentelte föl:] hely,
- ⑨ És szíve széjjeloszlik, — Mert két kis sírt szeret:
Melyikhez legyen hűtlen? — [:S nyugalma nem lehet:]
- ⑩ S amire a madárnak — Gyors szárnya képtelen,
Az anya fájó lelke — [:Azt teszi szüntelen:]
- ⑪ Száll ahhoz s vissza ehhez — Az Óceánon át,
Meglátogatja sírban — [:Szendergő magzatát:]
- ⑫ Ne sírj, Anya! Melletted - Lesz egyik gyermeked
S a másikat megőrzi — [:Ez a szent föld neked:]
- ⑬ S van egy világ, hol egykor — Együtt találhatod,
Az angyalok sorában — [:A két szép magzatot:]

MÁSODIK EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 6. »Sok szép remény...«

- ① **K**ét hónappal haladtam
Túl első évemet; —
Ha mind öröm, se' nagy szám
S én hordtam őt hét hosszán
[:Nagy kint, mely eltemet.]
- ② Mint viszhang, ajkamon tán
Kéltek szóra szavak,
De vágyak még nem élnek
Ilyenkor — s a remények
[:Még csendben alszanak:]

- ③ S korábban, mint felébredt
A fényes értelem,
Órangyalom ölében
Elringatott s szelíden
[: Az égbe szállt velem :]
- ④ Kicsiny élet . . . Mi haszna,
Mi célja? — kérdeném . . .
És azt kérdik a könnyek,
Melyek fájón rezegnek
[: Szegény anyám szemén :]
- ⑤ Csak ígéret maradtam,
Mint az élet nekem, —
És ha mégis több lennék,
Talán egy kínos emlék,
[: Csalódott szíveken :]
- ⑥ Annyi lettem talán, mint
Egy kisdud hópehely,
Mely szépségből kifogyva,
Könnycseppnyi harinat, hogyha
[: A nap reá lehel :]
- ⑦ Lennék bár hópehely, mely
Nem hágy sötét nyomot . . .
Szállhatnék hófehéren,
Míg boldogan élérem
[: Az égi szent Napot :]
- ⑧ Boldogság tengerébe
Mely beolvasztana
S boldogság tengerének
Partjain pihennél meg
[: Egykor, te, bús anyá! :]

KISDED LEÁNYKA FÖLÜTT.

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban? ...»

- ① Csillagokkal fényes égen
Helyet készítettek nekem
Tiszta lelkek, angyaltársak,
[: Hogy több szenvedést ne lássak. :]
- ② Mit vétthet egy kisdud lélek?
— Mégis elgyötrött az élet,
Ártatlan szív kínokban hal,
[: Ezért csak az Ég vigasztal. :]
- ③ S hogyha e bús lét nem adhat
Flégtételt, vagy jutalmat,
Ha csak gyász van e világon,
[: Én a boldog égbe vágyom. :]

- ④ Koszorúzott kis fejemmel
Jézus elvállal örömmel
Kedves kis menyasszonyának . . .
[: Csak a földön nagy a bánat. :]
- ⑤ Csak a földön, egy kis házban,
Én fehérben, anyám gyászban . . .
Hajnalsugár, sötét éjjel.
[: Jaj, így válunk mink most széjjel. :]
- ⑥ Anyám! Bús éj a te lelked,
Amely csillagot nevelget, —
Jó anyám! Nemi gyászra hagylak,
[: Tied mennyben egy szép csillag. :]

NYOMORÉK ANYÁTLAN KIS ÁRVA FÖLÖTT.

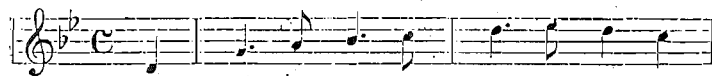
DALLAM: 8. *«Menj, menj atudni jó leány...»*

- ① **L**ágyan, szépen szól a harang: - Bús zokogás-c, vagy
Szép altatódal, zsongva mely - Ringat, pihenni hagy?
Ah, kár egy szív a porba, egy -- Virágélet kivált,
De van, kit a jó Isten a — [: Halállal csak megáld:]
- ② **S**irassatok, jólelkek! Ah, — Sirtam én is sokat,
Látván szelíd öröm ölén — Mosolygni másokat;
Sok éve tűrök, hallgatok, — Árván, erőtelen . . .
Nem kell ma könny! Nagy jó, amit - [: Az Isten tett
[velem:]
- ③ **D**e sírjatok, belátva, hogy — Nincsen hatalmatok,
Hogy egy hervadt virágtövet — Felápolgassatok;
Ah, sírjatok, hogy millió — Szívek közt nincsen egy,
Az árvának vigasz gyanánt, - [: Ha anyja sírba megy:]
- ④ **K**ilenc éves élet milyen — Kevés, de a kínok
Öt éve, mint betegnek, ah, — Mily elbírhatlanok!
S négy év milyen vigasztalan, - Mióta nincs anyám.
Hogy kedves volt az életem, — [: Hiába mondanám:]

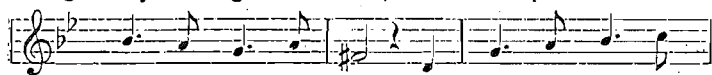
ELSŐ ÉS EGYETLEN KISDED FÖLÖTT.

....Anyállan árva....

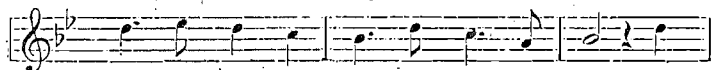
DALLAM: 9. »Miként virágot a vihar...«

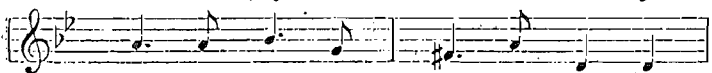
① Gyön - ge tes - tem, kis - ko - por - só Ö-

lé - ben szen - de - reg. Te - kiut - se - tek szán-

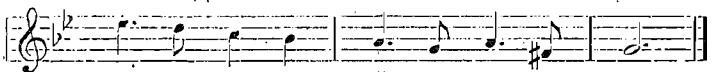
va re - ám, jó - lel - kű em - be - rekt Jus-

son egy könny - csepp an - nak is, Kít

any - ja nem si - rat S már az e - nyém egy

é - ve, hogy Ott van, a föld a - latt.

- ② Szánakozzon a szívetek
S rövidke életem
A változandóság sötét
Példája hadd legyen:
Egy éve csak, hogy boldogan
Várt viruló anyám
S nyolc hétre rá az árvaság
Keszervét hagyta rám.

- ③ Sírja egyszer zöldült ki csak
S felszaggatják megint,
Hogy együtt szenderegjenek
Csalódott szíveink;
Szívébe visszaporladok —
S ha rajtunk rózsa nő,
Egyszerre lesz bimbó s virág
Azon, mint én, meg'ő.

FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ülni már az óra...»

- ① Gyászban, kifosztva áll a hajlék,
Egykor a béke tüzhelye —
És jő a nép, szívét kitárva,
Hogy enyhülést hozzon vele
Mozdul az ajk, de szó se' jő rá,
Csüggedt-alétan állanak,
Mindenkit készületlen ért a
Rég várt keserves pillanat.
- ② Ocsudjatok fel már szerettim!
Akármi bús az ébredés,
Letelt, mit rátok rótt a végzet
S mi eddig volt, mind szenvedés, —
S ha nem vigasz, de bús valóság,
Hogy ilyen gyász több nem lehet . . .
Oh, bárcsak a kínt elvihetném
S itthagyhathnám a lelkemet!
- ③ Mi telt le ma? — Képzelt reménység,
Mely ánygatja önmagát:
Szembemosolygó nappalokra,
Lemondva átsírt éjszakák;
Irgalompercekért esengő,
Jobbat sohsem váró napok . . .
Az voltam rég, ki most, csak akkor
Sóhajtottam — S most hallgatok.
- ④ S ti jait sírtok, hogy eltemettek,
Pedig él az emlékezet
S bár sír föld el, míg nem feledtek,
Mindig közöttetek lesztek:
Elveszve nincs, kiről a líú szív
Lemondani is képtelen, —
Tjétek én s enyém, ki egykor
Találkozást remél velem.

ÖREG NŐ ÉS ANYA FÜLÖTT.

DALLAM: 11. *«Már véget ért a testi...»*

- ① **A** csendes őszi esték — Lehulló csillaga,
Mely után vaksötéten — Hallgat az éjszaka,
Soh'sem volt fényesebb, mint — Az elmúlás előtt
S egyet lobban, utolsó — S az éj elnyelte őt;
Tündöklőbb is hiába — Volt, mint a többiek,
Véges útról, örök célt — Elérni száll, siet.
- ② **E** jólélek is alig — Ejtett fájó panaszt,
Elhagyta éltét, színte — Meg sem sohajtva azt.
Kimért útját bejárva, — Mégegyszer fényt vetett,
Lelkével beragyogta — A drága szíveket —
És eltűnt... s hol az alkony — Homálya rég kísért,
Beállt a gyásznak éje, — Hogy ő pihenni tért.
- ③ **Gyásznak** s nem fájdalomnak, - Hisz' olyan szép a
Amilyenek, lehet, hogy - Ő sem gondolta rég: [vég,
Letűnt remények sírján — Rózsákat ültetett
S örvendve ült felettök — Szép emlékünnepet.
S ha volt még több reménye, — E szép végóra az...
Békesség az élőkön — S a holtakon vigasz.
- ④ **Mert** szíve így ohajtá, — Az a nagy szív, amely
Vágyott a szeretetnek — Lángján olvadni el.
Nap volt e szív egyetlen — Leánya életén
S árvaság éjjelében — Soknak szelíd remény;
Csillag a szenvedőknek, — Vigasszal biztatás...
Szívét ha gond takarta, — Vágyott, örülne más.
- ⑤ **Arcán** szíve, szemében — Jóságos lelke élt
S e szív, e lélek híven — Lángolt az Istenért;
Szíve feldobbanása — Volt minden egy szava
S lelke, buzgó imákban — Szébb honba szállt tova
S erőben fogyva, így lett — Léleekben mindnagyobb,
Már mennyben él, de itt is — Ezer áldást hagyott.

SZERENCSETLENÜL HALT VÖLEGÉNY MENYASSZONYA FÜLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

- ① **Egy** családnak bús történetére
Pontot tett a kegyetlen halál.
Nem kérlek már, földi boldogság, hogy
Többé hajlékunkhoz hajlanál.
Mindig hűtlen lettél hozzánk —
S ahhoz irgalmatlanabb, aki
Többet elvisejt — s ki a bajt
Hősebb lélekkel tartotta ki.

- ② Mindig csend volt a mi kis házukban,
Mint a rejtett madárfészekken,
Vagy viharra érő órák jöttén,
Lélegzet-lefojtó éjeken;
Csend volt, minha féltünk volna . . .
Vagy talán örültünk végtelen?
Oh mi szép, ha életünket
Csak pár éve, visszaképzelem!
- ③ Látom atyámmal, édesanyámat
Gyermekek közt örvendezni, sőt
A sok hűség szinte célhoz érvén,
Örömfájok már új ágra nőtt,
De nem hozhatott virágot . . .
Eltemették jó testvéremet
S úgy érezték, hogy fioknak
Halálát túlélni sem lehet.
- ④ S új csapás jött, vitte Erzsikénket . . .
Mit érezték akkor szíveik,
Mikor anyyi szép remény kincséből
Egyedül én maradtam nekik?
— S jajt letiltva, hogy siettek
Megt munkálni boldogságomat!
Utánmam várták az áldást,
Mit Isten még e világon ad.

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① **Mi** a virágnak élte? — Bimbózik, felvirul,
Kifejti színpompáját, — Aztán hervad, lehull;
Oly szép, de oly erőtlén! — Bántja a hó, a fagy . . .
Oh te, virág, az ember — Éltenek képe vagy.
- ② Meddig várnak reád, mint - Számlálják a napot . . .
S kinyilván, ékeid mily — Hamar elhúllatod;
Ma még elkápráztatják — Bimbóid a szemet
S holnap talán gyűröttek — A porban fekszenek.
- ③ Üveg alatt neveltek, — Vagy szült vadrózsató,
Királyi ajándék vagy, — Szebb, mint a drágakő, —
S ki ma keres, keresve, — Holnap tán meg se' lát,
Jó még, ha nem tapos le, — Szegény beteg virág!
- ④ Én is úgy értem átal — A boldog kezdeten,
Engem is megbecsültek, — Míg virult életem,
Míg szolgáltam hazámat, — Szülőközségemet,
Szívem a más tetszését - Mily könnyen nyerte meg...
- ⑤ Nem is rég ifjú voltam, — Test erős, szív vidám,
Egy boldog, szép család mert-Reménnyel nézni rám,
Csak pár év s öreg lettem, — Kit többé a világ
Már nem keres, keresve . . . — Fájdalom, meg se' lát.

⑥ Úgy jött rám a betegség, — Mint a korai fagy ...
Virág! Az emberek bús — Éltenek képe vagy.
Bús sorsodra jutok hát, — Porba hüllok veled,
Nem számol a világ rám, — Talán el is feled.

⑦ Oh, nem lesz sorsom oly bús, — A hű emlékezet
Reám gondol, habár egy — Hervadt virág leszek,
Virág a könyvlapok közt, — Szép emlék, mind, ahány,
Szomorú szép emlék, mely — Könnyektől halavány.

GYERMEKTELEN ÖREG ÖZVEGYASSZONY FÜLÖTT.

DALLAM: 14. *«Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»*

① Már az éj, sötét madárként,
Szárnyaít terjesztgeté,
Lelkem túlvilágé volt már
S csak szívem az életé,
De az életvágy sem tartott, —
Ki csodálná ezt, midőn
Oly rég tévelyegtem itt, az
Alkonyatra vált időn?

② Szép az alkony, de csak úgy, ha
Tart soká az estifény,
De az eget már sok éve,
Hogy sötétnek látom én:
Bús felhőkbe ment le a nap,
Halványak a csillagok,
Szép remények holdsugára
Énrám többé nem ragyog.

③ A jó, régi ismerősök
Mind a sírban nyugszanak
S már az úgyis gyászos évek
Elvitték hű társamat;
Egyszülött kedves leányom
Még addig sem várt reám,
Tizenegy év óta porlad
A halottak bús során.

④ Ő lett volna éjszakába
Telt napunk egén a hold
S míg élt, boldog aggkort vártam,
Szíve olyan drága volt,
Édes lenne a virrasztás,
Míg hű szeme rám ragyog,
De így már csak bálni kellett,
Hogy még most is itt vagyok.

GYERMEKTELEN ÖREG FÉRJ FÜLÖTT.

DALLAM: 15. «Bevégeztem földi pályám...»

① Be-vé-gez-tem föl-di pá-lyám, Mos-tan a sír
keb-le vár rám. A-hol o-lyan hos-szú az éj,
Hol a haj-nal csak egy-szer kél.

- ② Szívünkön az öröm a nap,
Hogy leszállt, sok éve annak
S a hosszú alkonyt követve,
Eljött rám az élet-este.
- ③ Az éj már terjeszti szárnyát
S mielőtt a sírt bezárnák,
Hideg ágyam megvetették,
Kezeimet összetették.
- ④ Mondd, lelkem, az imádságot:
„Jöjjön el a Te országod!”
Föld nem érti, mennyben hallják
A lélek néma öhaját.
- ⑤ Im, az éj ma-rám sötétül,
Ne maradjak csillag nélkül,
Ha nekem nincs, legyen érdem
A szent vér, mely elhúllt értem.
- ⑥ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.

ÁRVÁBÓL LETT FIATAL ASSZONY FÖLÖTT.

...Egyellen gyermeke után...

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végőrája...»

① Búbánatra hajlik az — Árvák szívvilága,

Mint sötét vízparton a — Szomorúfűz ága,

Mely szellőtől is remeg, — Azt is megsóhajtja

S a vihart nem bírja, mely — Föld porába hajtja.

② Ilyen árva voltam én, — Bánattal takart lány,

Búslakodtam a sötét — Könnypataknak partján.

Ki volt a védelmezőm? — Az irgalom lelke,

Mely bús árva szívemet — Boldoggá nevelte.

③ Mert nekem nem volt anyám, - Csak mint kisedet
[lánynak,

Nem tanultam meg se', hogy — Örömet kívánjak,

S már vidultam volna, mint - Gyenge hajadon lány,

Mikor jó atyám hagyott — Újra bánatot rám.

④ S jött sok szép, de bús tavasz-Mosoly, öröm nélkül,

Mikor a szem felragyog - S a szív meg nem békül.

S mintha sötét partokon, — Szomorú fűzágak

Tavasz hajnalán mégis — Összehajlanának.

⑤ Árva ótalmat keres — S két éve sem telt el,

Árva ifjú jött felém, — Édes szeretettel

És szólt hozzám: „Árva vagy, — Én is épen olyan,
Engedd, hogy bús szívedet — Szívemhez karoljam!”

⑥ Egy éves történet ez... - S a boldogság hol van?

Mért nem úgy eskettetek, — Fekete fátyolban?

Szegény árva, hittem az — Édes ígéretnek —

És mi lettem? Bús anya — S búsan eltemetnek.

⑦ Mint tavasszal rózsaaág — Hordja drága terhét,

Úgy viseltem s karjaim - Majd meg sem ölelték...

Hervadt ág három napos — Gyenge kis virága

Lelhullott három hete — A gyászsír porába.

⑧ Meghalt. Nem sirattam el, - Sőt hálát éreztem,

Hogy az árvaság elől — Elvitte az Isten.

Békében od'adtam őt, — Hogy a boldog helyen,

Hová én is indulok, — Örökre öleljen.

ELAGGOTT ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 17. *«A kételkedés immár eloszol»*

- ① **H**ová szemünk már vissza sem lát,
Hosszú multjáról hallgatag,
Csendes magábamélyedésben
Várt a nyolevanhét éves agg; —
Körülte ifjú nemzedék,
Szívök reménnyel telve még...
Szép aggkorát hogy érte el
S mit szenvedett, kit érdekel?
- ② Csendes magábamélyedésben
Gyermekké lesz minden napon,
Örül a ritka boldog órán
S végigsír a sok bánaton...
Körülte ifjú nemzedék,
Hogy mit sirat, mért kérdenéd?
Szíved reménnyel van tele,
Úgysem érzel együtt vele.
- ③ Előtte áll az élet újra,
— Lefestí az emlékezet, —
Egy évig érő nagy hegyet lát,
Amelyre csak egy út vezet;
Tövén virágok nyílanak,
Hímes pillangók szállanak,
De fönt egy szép csillag ragyog.
Rajta: „A Boldogság vagyok!”

RÉGEN BETEG NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 18. *»Im, az Úr jó hiva...«*

- ① **M**it oly régen épít — A remény és félelem,
Csendes fészek, siri ágyam, - Altatsz békén, ringatsz
[:Égi béke van velem:] [lágyan,
- ② Rég fogyott az éltém, - Mint haldokló gyertyaláng,
Ha bíztunk is, egyre féltünk — S fellobbant, ha nem
[:Új aggodást hozva ránk:] [reméltünk...]
- ③ Míg öledbe roskad, - Szent koporsó, hült poron
S több remény van a szívemben, — Mint oly sokszor
[:Főikelek még egykoron:] [életemben:
- ④ Fölkelek, de többé - Nem lesz kín, mely visszadob,
Kéblemben boldog szív dobban — S addig áldott,
[:Sírom, békén szunnyadok:] [szent károdban,

- ⑤ Válok a kínoktól... — Elvinném, de nem lehet,
Itt maradnak, hogy neveljék — Bús családomnak
[:S gyötörjék a lelkeket:] [keservét]
- ⑥ Én meg-megpihentem — Hűségöknek karjain...
Tövisből lett volna ágyam, — Ők emeltek rajta
[:S nekik fájtak kínjain:] [lágyan]
- ⑦ S én még a hálát sem — Zokoghattam szüntelen,
Mert azt kínos elfogadni — S méltóképen hálát adni
[:A szó úgysis képtelen:]
- ⑧ Végső kívánságom — Teljesítik e szavak,
Melyek az égi türelmet — Megköszönni, jó férjemnek
[:Végső hálát mondanak:]

KÁNTORTANÍTÓ FÖLÖTT.

DALLAM: 19. »Ki fekszik itten, e koporsó gyászölén...«

- ① Váratlan jött baj végzett nem váratlanul.
Rég halódó láng lobbant el vele:
Nagy távolok hajolnak búsan erre ma
S kicsiny hajlék sír, bánattal tele,
Kihűlt a kéz, mely fáradt házanépcéért
S mely, hogy segítsen, rejtve olyan messze ért,
[:Mely, hogy segítsen, olyan messze ért:]
- ② Egyházának volt holtig éber harcosa,
Példásan tartva egy kicsiny teret.
Ez egy, szent célt szolgálva lankadatlanul,
Megilleté őt minden tisztelet, —
S hogy jó példával álljon a világ elé,
Első reményét az Istennek szentelé,
[:Első fiát az Úrnak szentelé:]
- ③ Régen, de híven állt helyt, mint az ör, akit
Időhaladtán ottfelejtének,
De hű szívekben nem kísért a csüggedés,
A fáradást még nem sokalta meg:
A hivatás ez, mely korán szívébe nőtt —
S orozva támadt a baj, hogy megejtse őt,
[:Orozva támadt, hogy megejtse őt:]
- ④ De nem lehet, hogy élve adja meg magát,
Ki, kezdve régen, végig oly derék.

S miként a többi hős, még haldokolva is
Emelgeté a lútség fegyverét.
Küzdött tovább... de mind kisebbek a körök.
S a hős erő most, ime, végleg megtörött.
[:A hős erő most végleg megtörött:]

- ⑤ Legjobb barátja költögetné, a harang,
Melynek szavára mindig felfigyelt. —
Mit hallgat olyan mélyen elmerülve, hogy
Nem érti már az ismert régi jelt?
— Talán most oldják róla a bilincseket.
Irgalmas szót hall's boldog angyaléneket.
[:Irgalmas szót hall s angyaléneket:]

Fiatal nő felett.

Dallama: »Rémitő szó, meg kell halnod...

Oh én szivem, szegény szivem!
Megasalódtál hát nagyon,
Ami örömmel biztatott,
Ime, mindazt elhagyom.
Váratlan volt boldogságom,
Váratlan jött végzetem,
Kilenc nap alatt elszállott
Szép virágzó életem.

Még tizenegy hét előtt is
Édes anyám oldalán,
Én voltam a legvirágzóbb,
Legszorgalmasabb leány,
Oh, de milyen fiatal lány!
A helyem itt volna még,
Hogy szeretett jó szülőim
Parancsára állanék.

Itt volna még az én helyem,
Hogy ne csak gyászt lássanak,
Hadd virulnék itt, hol remény
Virágai hullanak.
Oh szülőim! ha mosolyra
Derülhetett arcotok,
Ugy éreztem, nem lehetek
— Mint én — olyan boldogok.

Itt volna még az én helyem,
Bár itt haltam volna meg:
Szűzi koszoru körítné
Elhalványult fejemot,
Jézusom tűzné fejemre
Szép menyasszony-fátyolom,
Nem hagynám az özvegységet
Fiatál jó páromon.

De én elhagytam e házat,
Sirtam, nem tudom miért,
Hálából is, de tán sejtett
Rövid boldogságomért.
Nem mondom, hogy visszavágytam,
Ime, mégis itt vagyok,
Ott is gyász maradt utánam,
Itt is bánatot hagyok.

Nem mondom, hogy visszavágytam,
Mert szeretet fogadott,
Kedves férjem hajlékában
Sohsem voltam elhagyott.
Édes kezek dédelgettek,
Ápolgattak engemet,
Jaj, de a halált elüzni
Szeretettel nem lehet.

H 348
SZUROVECZ
ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
Bella János

ÉNEKELTE:
SZUROVECZ
Jánosné
szül. Szurovecz
Jolán
Endrődön
1995-ben